

ZIELONO W GŁOWIE

NIEREGULARNIK ☺ SZKOŁA PODSTAWOWA W RADZIĘCINIE ☺ Listopad 2021 r.

W tym numerze znajdziesz:

- o Kalendarz szkolny
- o Relacje z Dnia Chtópaka i Dnia Nauczyciela
- o Wywiad z p. Pawłem Kucharskim
- o Informacje o Dniu języka migowego
- o Relacje z wycieczki szkolnej
- o Wspomnienie p. Janiny Radomskiej
- o Cenne porady

Jak nie kochać jesieni, jej babiego lata,
Liści niesionych wiatrem, w rytm deszczu tańczących.
Ptaków, co przed podróżą na drzewach usiadły,
Czekając na swych braci, za morze lecących.

Jak nie kochać jesieni, jej barw purpurowych,
Szarych, żółtych, czerwonych, srebrnych, szczerzółtych.
Gdy białą mgłą otuli zachodzący księżyc,
Kojąc w twym słabym sercu, codzienne zgryzoty.

Jak nie kochać jesieni, smutnej, zatroskanej,
Pełnej tęsknoty za tym, co już nie powróci.
Chryzantemy pobiele, dla tych, których nie ma.
Szronem łąki maluje, ukoj, zasmuci.

Jak nie kochać jesieni, siostry listopada,
Tego, co królowanie blaskiem świateł rozpocznie.
I w swoim majestacie uczy nas pokory.
Bez słowa na cmentarze wzywa nas corocznie

Autor: Tadeusz Wywrocki

DNI WOLNE OD NAUKI SZKOLNEJ

● ferie, wakacje, przerwy świąteczne ● święta

WRZESIEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3

1.09 – Rozpoczęcie roku szkolnego

PAŹDZIERNIK

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
27	28	29	30	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1

14.10 – Dzień Nauczyciela

LISTOPAD

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

1.11 – Wszystkich Świętych
11.11 – Święto Niepodległości

GRUDZIEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2

23-31.12 – Zimowa przerwa świąteczna
25-26.12 – Boże Narodzenie

STYCZEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

1.01 – Nowy Rok
6.01 – Trzech Króli

LUTY

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	1	2	3	4	5	6

17.01-27.02 – Ferie zimowe*

MARZEC

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
28	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

KWIECIEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1

14-19.04 – Wiosenna przerwa świąteczna
17.04 – Wielkanoc

MAJ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

1.05 – Święto Pracy
3.05 – Święto Konstytucji 3 Maja

CZERWIEC

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3

16.06 – Boże Ciało
24.06 – Zakończenie roku szkolnego

LIPIEC

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
27	28	29	30	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

24.06-31.08 – Ferie letnie

SIERPIEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

*Terminy ferii zimowych w podziale na województwa:

17 - 30 stycznia 2022 r.: kujawsko-pomorskie, lubuskie, małopolskie, świętokrzyskie, wielkopolskie
24 stycznia - 6 lutego 2022 r.: podlaskie, warmińsko-mazurskie
31 stycznia - 13 lutego 2022 r.: dolnośląskie, mazowieckie, opolskie, zachodniopomorskie
14 - 27 lutego 2022 r.: lubelskie, łódzkie, podkarpackie, pomorskie, śląskie

14 października Dzień Edukacji Narodowej inaczej zwany **Dniem Nauczyciela** jest świętem **nauczycieli, wychowawców oraz pedagogów**. Niby znane wszystkim święto, a w szczególności uczniom, ale skąd pochodzi? Jak obchodzimy go w Polsce? Chcemy trochę przybliżyć to święto.

Skąd się wzięło?

Dzień Nauczyciela obchodzony jest w rocznicę powstania w 1773 roku Komisji Edukacji Narodowej, czyli pierwszego w Europie ministerstwa oświaty. Komisja Edukacji Narodowej została **utworzona z inicjatywy króla Stanisława Augusta Poniatowskiego** i zajęła się reformowaniem szkolnictwa w Polsce.

Działała w latach 1773-1794. **Stworzyła nowoczesną strukturę organizacyjną oświaty – od szkół elementarnych poprzez gimnazja, aż do wyższych uczelni**. Reforma objęła programy nauczania, do których wprowadzono elementy nauk przyrodniczych, historii i geografii Polski, naukę języka ojczystego, wychowanie obywatelskie.

Komisja powołała Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych, które zajęło się przygotowywaniem podręczników. Zamawiano je u wybitnych uczonych polskich oraz tłumaczono najlepsze opracowania zagraniczne. Komisja uregulowała również podstawy prawne zawodu nauczycielskiego oraz stworzyła pierwsze szkoły kształcące pedagogów. **Zreorganizowane zostały też szkoły wyższe: Akademia Krakowska i Akademia Wileńska. Niestety utrata przez Polskę niepodległości położyła kres Komisji Edukacji Narodowej.**

Historia obchodzenia Dnia Edukacji Narodowej w Polsce ma swoje początki w 1957 roku. Wtedy też odbyła się Światowa Konferencja Nauczycielska w Warszawie, podczas

której ustalono, że dzień 20 listopada będzie Międzynarodowym Dniem Karty Nauczyciela i świętem nauczycieli. **W 1972 roku natomiast wprowadzono Dzień Nauczyciela**, który przypadał w rocznicę powołania Komisji Edukacji Narodowej czyli 14 października. **W 1982 roku w miejsce Dnia Nauczyciela wprowadzono Dzień Edukacji Narodowej.**

JAK W TYM ROKU ŚWIĘTOWALIŚMY OBCHODY TEGO DNIA W NASZEJ SZKOLE?

Dzień Edukacji Narodowej lub też Dzień Nauczyciela, który wypada 14 października był dniem wolnym od nauki, dlatego obchody tego dnia w naszej szkole odbyły się 19 października. Uczniowie klas 4-7 przygotowali akademię poświęconą tej uroczystości. Usłyszeliśmy tam krótką historię tego święta, humorystyczne wiersze, piękne piosenki, a także obejrzelіśmy taniec przygotowany przez naszych kolegów i koleżanki. Ponadto Rada Rodziców wraz z Samorządem Uczniowskim przygotowała piękne bukiety słoneczników oraz drobne upominki dla każdego pracownika szkoły.

Wywiad z Panem Pawłem Kucharskim

Redakcja- Dzień dobry. Na początek chcielibyśmy wiedzieć jak się Panu pracuje w naszej szkole?

Pan Paweł Kucharski- *Jestem bardzo zadowolony z pracy w Waszej szkole. Myślę, że jest to zasługa wszystkich, zaczynając od Pani Dyrektora przez nauczycieli pracujących w szkole po uczniów i rodziców. Byłem zaskoczony serdecznością z jaką zostałem przyjęty gdy przekroczyłem po raz pierwszy próg szkoły. Było to niezwykle cenne doświadczenie.*

Red.-Od zawsze chciał Pan być nauczycielem?

Pan.Paweł.K- *Raczej nie było to od zawsze lecz od konkretnego momentu w moim życiu. Pamiętam pewną lekcję z nowym nauczycielem, było to w szóstej klasie szkoły podstawowej. Gdy zadzwonił dzwonek do klasy wszedł nauczyciel, zapanowała cisza. Wszyscy z zaciekawieniem wpatrywali się w nową twarz. Nauczyciel prowadził lekcję z taką pasją i oddaniem, że wywarło to na mnie niesamowite wrażenie. Myślę, że nie tylko ja chciałem zostać wtedy nauczycielem. Był to ten decydujący moment od którego myśl, by w przyszłości zostać nauczycielem, ciągle mi towarzyszyła.*

Red.- Kim Pan chciał być jako mały chłopiec?

Pan.Paweł.K- *Jako mały chłopiec, wychodziłem wieczorami przed dom i wpatrywałem się w niebo rozsiiane gwiazdami. Nie chciałem być wtedy kimś ale chciałem być tam. Nie miałem wtedy pojęcia o rozmiarach Wszechświata i podróż odbywałem w wyobraźni, wpatrzony w odległe gwiazdy naszej Galaktyki. W miarę gdy dorastałem postanowiłem urealnić moje podróże po Wszechświecie i chciałem zostać astronautą. Niestety to się nie udało.*

Red.-Jakie są wady i zalety zawodu nauczyciela?

Pan.Paweł.K- *Nauczyciel może obserwować jak jego wychowankowie z dnia na dzień stają się mądrzejsi, przyswajają coraz to szerszy zakres wiedzy. To od nich zależy nasza przyszłość, będą kiedyś lekarzami, nauczycielami, policjantami, będą budować otaczającą nas rzeczywistość. Jest to przywilej pracy nauczyciela, patrzeć na ten proces i ogromna zaleta tego zawodu. Wadą zawodu nauczyciela, przychodzi mi na myśl tylko jedna, jest to – że często z powodu ciągłego mówienia boli gardło.*

Red.- Jaki był Pana ulubiony przedmiot w szkole?

Pan.Paweł.K- *Od zawsze zadawałem sobie pytanie; kim jesteśmy jako ludzie, skąd przychodzimy i dokąd zmierzamy. Dlatego do gustu przypadły mi te przedmioty, które na to pytanie starały się odpowiedzieć najwięcej. Mam tu na myśli; fizykę, geografę. Fajna była też; matematyka, chemia. Ale moim ulubionym przedmiotem był w-f, bo można było grać w piłkę. Czy może być coś piękniejszego od biegania za piłką? Nie wydaje mi się. Jeżeli zdarzyłby się moment w moim życiu, w którym miałbym do wyboru, uzyskać odpowiedź na nurtujące ludzkość pytanie; skąd, gdzie i dlaczego, lub zagrać w piłkę – wybrał bym piłkę .*

Red.-Co Pan robi w wolnej chwili? Ma Pan jakieś hobby?

Pan.Paweł.K- *Czekam na wolne chwilę z utęsknieniem i staram się jak najaktywniej je wykorzystać. Bardzo dużo podróżuję, nie są to wyprawy gdzieś daleko ale ciągle inne, nowe. Często odwiedzam te same miejsca i obserwuję jak się zmieniają pod wpływem czasu, który jest punktem odniesienia wszystkiego. Na jednej z takich podróży przyszła mi myśl, że gdyby nie było zmieniającej się rzeczywistości, starzejących się ludzi, pół roku nie byłoby pojęcia czasu- uważam to, za wielkie odkrycie w moim życiu (śmiech). Pamiętam jak miałem 3 lata, udałem się w pierwszą wyprawę, na trzykołowcu. Upozorowałem zabawę w piaskownicy i ruszyłem przed siebie. Dotarłem za wzgórek za którym znajdował się dom sąsiada. Było to niesamowite odkrycie. Wtedy nie miałem pojęcia, co jest za tym wzgórkem, że tam jest życie. Widać, poznawanie jest we mnie zaszczipione, dlatego temu właśnie, poświęcam wolne chwile i zaliczyłbym to do mojego hobby .*

Red.-Jacy są uczniowie w naszej szkole?

Pan.Paweł.K- *Niesamowici, chociaż każdy z nich jest inny. Jestem pod wrażeniem ich uprzejmości, wychowania, pracowitości. Myślę, że to wielka zasługa rodziców i wychowawców ale i samych uczniów. Chociaż czasami, muszę się posłużyć jakąś motywacją aby zachęcić do pracy. Rozumiem, że u większości jest to wynikiem przepracowania i zmęczenia codziennością, jest to przecież takie ludzkie.*

Red.-Czy ciężko jest uczyć dwóch przedmiotów? Mieszają się pojęcia?

Pan.Paweł.K- *Wydaje mi się, że uczenie dwóch przedmiotów jest o wiele ciekawsze i nie jest to zbyt ciężkie. Geografia, tłumacząc procesy zachodzące na naszej planecie odnosi się bezpośrednio do praw fizyki, które są niezmiennie i nienaruszalne. Dlatego, te przedmioty których uczę, łączą się wzajemnie i pojęcia w nich zwarte, nie mieszają się, ale uzupełniają.*

Red.- Podoba się Panu atmosfera panująca w naszej szkole?

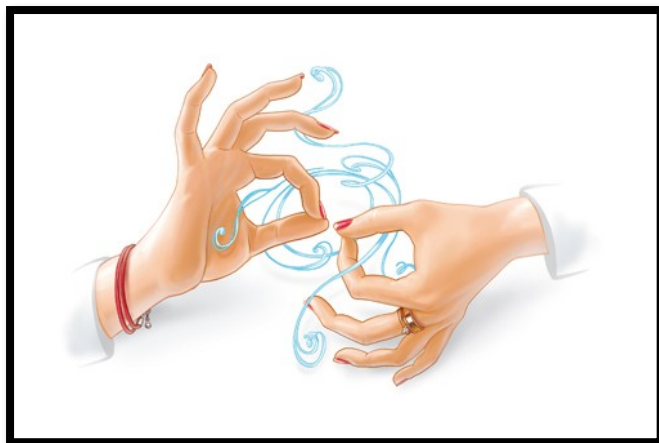
Pan. Paweł.K *Bardzo! To jest rzecz która najbardziej mnie zadziwiła. Ta uprzejmość, otwartość, miała atmosfera. Nie spodziewałem się tak dobrego klimatu pracy. Ogromna zasługa Pani Dyrektor, nauczycieli, uczniów i rodziców. Naprawdę jestem pod wrażeniem.*

Red. I na koniec mały Quiz;

- **Fizyka czy Geografia;** fizyka
- **Ulubiony film;** Most do therabitii
- **Ulubiona potrawa to;** schabowy
- **Nie lubię gdy;** ktoś mówi w tym samym momencie co ja

Red.- Dziękujemy bardzo za udzielenie wywiadu.

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OSÓB NIESŁYSZĄCYCH I JĘZYKA MIGOWEGO

Święto to jest obchodzone od 1958 roku w ostatnią niedzielę września. Jakiś czas później zostało przedłużone do całego tygodnia. Celem obchodzenia tego święta jest zwrócenie uwagi polityków, władz i społeczeństwa na osiągnięcia osób głuchych oraz na problemy, z jakimi na co dzień się spotykają. Organizacje oraz społeczności zrzeszające osoby niesłyszące zachęcają się do

organizowania rozmaitych akcji budujących zrozumienie i poczucie solidarności. Na świecie jest ok. 70 milionów osób głuchych, gdzie blisko 80% osób mieszka w krajach rozwijających się, i nie mogą zbyt liczyć na odpowiednią opiekę medyczną i wsparcie socjalne. Bardzo dużym problemem jest również edukacja dzieci niesłyszących i ich przygotowanie do dorosłego życia, dlatego tak ważna jest troska o tzw. kulturę głuchych – określającą „zestaw wyuczonych zachowań i spostrzeżeń, które kształtują wartości i normy głuchych ludzi na podstawie podobnych lub wspólnie dzielonych doświadczeń.” Dzięki ciężkiej pracy i niesamowitym zdolnościom adaptacyjnym ludzkiego ciała wiele osób głuchych bardzo dobrze funkcjonuje we współczesnym świecie. Siłą rzeczy, wyostrzają się inne zmysły. Jak wskazują badania, u osób niesłyszących od urodzenia lub wczesnego dzieciństwa neurony na siatkówce oka rozłożone są inaczej niż u osób zdrowych, umożliwiając lepsze widzenie boczne. Na przestrzeni wieków wiele wybitnych osób udowodniło, że ludzi głuchych lub niedosłyszących niewiele ogranicza. Do tego grona należą m.in. Ludwig van Beethoven, Francisco Goya, Thomas Edison, a także Halle Berry czy Bill Clinton.

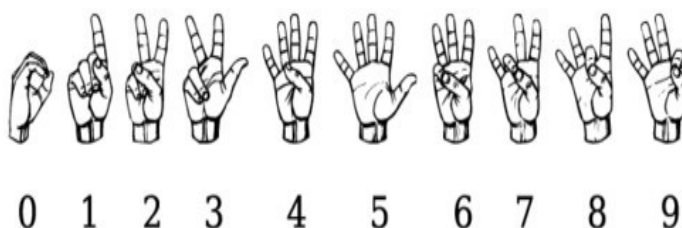
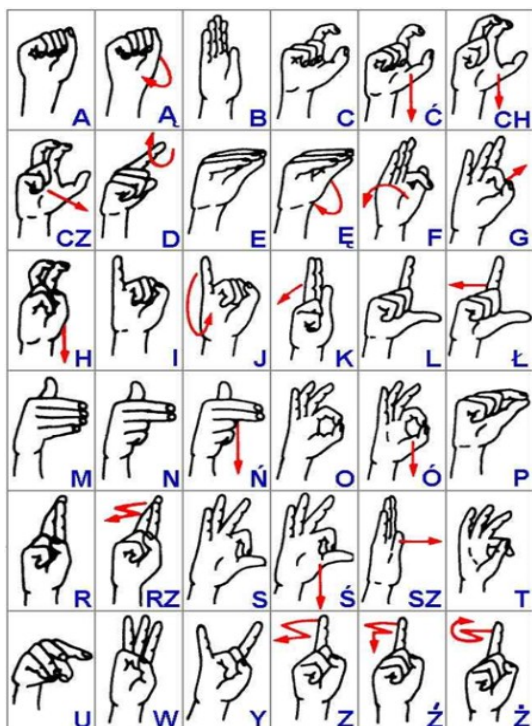
JAK W TYM ROKU ŚWIĘTOWALIŚMY OBCHODY TEGO DNIA

W NASZEJ SZKOLE?

W naszej szkole przedszkole oraz klasy I-III miały możliwość posłuchania informacji właśnie na temat tego święta. Przedszkole uczestniczyło w akcji „Migamy Jabłuszko” była to akcja polegająca na tym, że dzieci wraz z Paniami uczyły się piosenki z elementami języka migowego. Klasy starsze miały zajęcia na których poznawały świat osób głuchych oraz uczyły się kilku zwrotów grzecznościowych w języku migowym. Taki dzień jest okazją do dostrzeżenia osób z wadą słuchu we własnym otoczeniu.

WKREĆ SIĘ W MIGANIE

Alfabet języka migowego.

Dla chętnych mała zagadka.

Na podstawie alfabetu powyżej należy odgadnąć co
jest napisane na obrazku.

Na kartki z rozwiązaniem wraz z naklejonym kuponem czekamy do 30 listopada.
Wśród prawidłowych odpowiedzi rozlosujemy nagrody!

KUPON – JĘZYK MIGOWY

Dzień chłopaka w naszej szkole.

Dzień Chłopaka to szczególna okazja o której dzieci i młodzież co roku pamiętają i chętnie celebrują. Dzień ten jest obchodzony 30 września. W naszej szkole, właśnie z tej okazji odbył się wyjazd. Młodsze dzieci wybrały się do Power Landu i miło spędziły czas bawiąc się i szalejąc. Za to starszaki miały okazję obejrzeć film animowany "Wyrolowani" w Biłgorajskim Centrum Kultury. Film w skrócie opowiadał o Flumakach i przenoszeniu się w czasie, co w efekcie uratowało gatunek przed wyginięciem. Wszyscy wrócili bardzo zadowoleni i, co niektórzy, nie chętnie wrócili na lekcje. Bez wątpienia był to bardzo udany wypad i zostanie zapamiętany zarówno przez naszych uczniów, jak i przez uczennice.

30 września DZIEŃ CHŁOPAKA

Wszystkim chłopcom

– małym i dużym –

składamy serdeczne życzenia w ich dniu!

Z okazji **Dnia Chłopaka**

wiele uśmiechów, a mało złości,
jak najmniej smutków, dużo radości,
samyh sukcesów i moc słodyczy.
Tego Wam każda dziewczyna życzy!

Wycieczka szkolna

- Wieliczka
- Ojcowski Park Narodowy
- Kraków

Uczniowie klas III - VIII naszej szkoły w dniach 27 - 28 września razem z opiekunami i przewodnikiem udali się na wycieczkę do Krakowa i okolic.

W pierwszy dzień naszej przygody wybraliśmy się do kopalni soli w Wieliczce, gdzie poznaliśmy historię powstawiania podziemnych korytarzy. Zobaczyliśmy niezwykle rzeźby wykonane z soli oraz kaplicę św. Kingi i salę balową.

Następnie pojechaliśmy do Ojcowskiego Parku Narodowego i spędziliśmy tam resztę dnia oglądając niesamowite skały wapienne. Przeszliśmy przez Dolinę Prądnika, Bramę Krakowską oraz jaskinię zwaną Grotą Łokietka. Udało nam się również zrobić zdjęcie pod ogromną Maczugą Herkulesa.

Następnego dnia wyruszyliśmy na zwiedzanie starego miasta w Krakowie, zwiedziliśmy Wawel, w tym Katedrę Wawelską oraz Dzwon Zygmunta. Przeszliśmy na Rynek gdzie wysłuchaliśmy hejnału i weszliśmy do Kościoła Mariackiego. Wieczorem wsiedliśmy do autobusu i udaliśmy się w drogę powrotną do domu.

Wycieczka dostarczyła nam nie tylko wszechstronnej wiedzy, ale przede wszystkim wielu niezapomnianych wrażeń. Czas planować następną.

Pomoc psychologiczna w gazetce szkolnej

Stres dotyczy dzisiaj każdego człowieka. Stresują się pracownicy wielkich korporacji i małych firm, studenci w czasie sesji i absolwenci z dyplomem w ręku, mieszkańcy dużych i małych miast. Stres nie oszczędza dzisiaj nawet dzieci, które starają się sprostać rosnącym wymaganiom rodziców. Postęp cywilizacyjny przyniósł z sobą wiele udogodnień, ale również wiele nowych wyzwań. Stres jest odpowiedzią organizmu na trudne wymagania świata zewnętrznego. W niewielkiej dawce działa mobilizująco, jednak bardzo silny lub długotrwały stres ma negatywny wpływ na życie człowieka. Osoba cierpiąca na poważny stres doświadcza coraz większych problemów z normalnym funkcjonowaniem w społeczeństwie. Jej wydajność w pracy i życiu rodzinnym spada, co prowadzi do jeszcze większej drażliwości i zdenerwowania. W pewnym momencie okazuje się, że nad stresem nie można już zapanować. Jest to odpowiedni czas, aby zgłosić się po pomoc do psychoterapeuty. Specjalista pomoże Ci w wypracowaniu skutecznych technik radzenia sobie ze stresem, abyś mógł znów przejąć kontrolę nad swoim życiem.

**Czujesz, że stres zaczyna Cię przerastać?
Sprawdź czy rozpoznajesz objawy poważnego stresu
opisane poniżej.**

Objawy fizjologiczne	Objawy psychologiczne	Objawy behawioralne
- o przyspieszone tętno, - o nadmierna potliwość, - o kołatanie serca, - o nadmierne napięcie mięśniowe, - o sztywność karku, - o suchość w ustach, - o ucisk w gardle, - o naprzemienne uderzenia gorąca i zimna, - o mętlik w głowie.	- o drażliwość, - o lęk bez konkretnej przyczyny, - o napady złości, - o przygnębienie, - o poczucie samotności, - o problemy z podejmowaniem decyzji, - o obniżone poczucie własnej wartości.	- o większa pobudliwość, - o występowanie tików nerwowych, - o impulsywność, - o zaburzenia łaknienia (drastyczny spadek lub zwiększenie apetytu), - o zaburzenia snu, - o nagłe wybuchy płaczu lub gniewu,

Jeśli opisane powyżej objawy wydają Ci się znajome, nie wahaj się poprosić o pomoc! Skutki przewlekłego stresu wpływają negatywnie nie tylko na samopoczucie psychiczne, ale również fizyczne. Udowodniono, że długotrwała ekspozycja na stres zwiększa prawdopodobieństwo występowania poważnych chorób takich jak choroby nowotworowe, cukrzyca, reumatoidalne zapalenie stawów i choroby układu krążenia. Tego problemu nie można bagatelizować! Nie czekaj dłużej! Nie pozwól, by stres rządził Twoim życiem!

Przepis na dobrą ocenę

Składniki: pozytywne nastawienie, opakowanie szacunku do przedmiotu, trochę dobrych chęci, przyprawy (szczypta wysiłku i kreatywności oraz łyżeczka wolnego czasu).

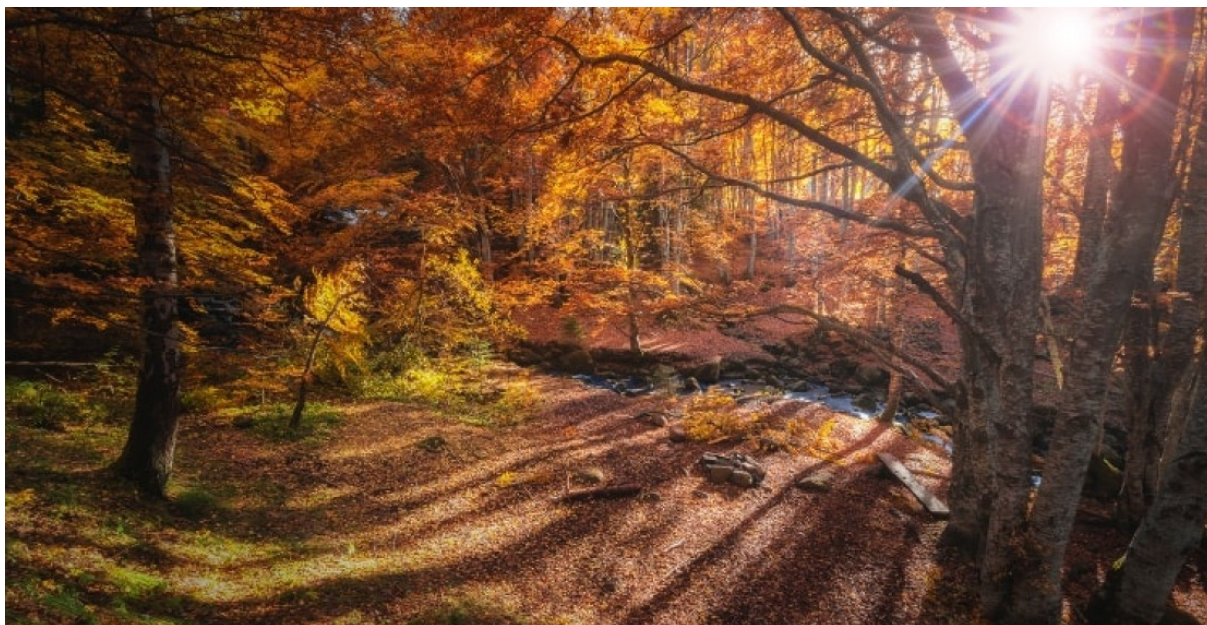
Sposób przygotowania:

1. W jednej misce wymieszać pozytywne nastawienie i całe opakowanie szacunku do przedmiotu.
2. W oddzielnym naczyniu ubić dobre chęci i przyprawy.
3. Wszystkie składniki połączyć i wymieszać.

5+

4. Wstawić do lodówki na tydzień i mieć nadzieję, że się ud

Jesień - Wielobarwna pora roku

Jesień to pora roku, którą się albo lubi albo nienawidzi. Niektóre jej aspekty urzekają: ciepła słoneczna pogoda, feeria barw na drzewach i krzewach, babie lato. Gorzej, gdy pokazuje swoje smutniejsze oblicze w postaci ulewnych deszczy, silnego październikowego wiatru i chłodu. Poza tym jest to okres przemijania, który wywołuje smutek, nostalgię i napawa depresyjnie. Często wynikiem tych nostalgicznych nastrojów bywa liryczna twórczość poetycka, malarska, muzyczna. Ale przede wszystkim jest to nieunikniona pora roku, dzięki której na wiosnę odrodzi się nowe życie.

Jesienne przysłowia

Jaki pierwszy wrzesień – taka będzie jesień.

Gdy jesień zamglona – zima zaśnieżona.

W listopadzie goło w sadzie.

Jesień bezdeszczowa, to zima wiatrowa.

Gdy zbyt długo jesień trzyma, nagle przyjdzie zima.

Listopad to czas, w którym w szczególny sposób pamiętamy o zmarłych. Porządkujemy groby i zapalamy znicze. Wspominamy zarówno naszych bliskich, jak i tych, którzy zapisali się w historii – tej ogólnonarodowej i lokalnej. Pamięć o nich jest wyrazem szacunku dla ich życia i dokonań.

**W tym miejscu pragniemy przypomnieć postać naszej poetki i pisarki
ludowej p. Janiny Radomskiej**

Zbiór prozy Janiny Radomskiej, zatytułowany Powracające wspomnienia, to kolejna publikacja wydana w serii Biblioteki "Dziedzictwo" Stowarzyszenia Twórców Ludowych. Po wzięciu do ręki tego wydawnictwa uwagę czytelnika przykuwają zrazu zamieszczone na jego końcu fotografie – odkrywające jeszcze przed rozpoczęciem lektury, kim jest Autorka.

Urodziła się w 1936 r., w Teodorówce koło Frampola, w powiecie biłgorajskim. Pochodzi z wielodzietnej rodziny chłopskiej. Ukończyła szkołę podstawową, nauczyła się krawiectwa i szyła zarobkowo. W dziewiętnastym roku życia założyła rodzinę, zamieszkała w Radzięcinie, gdzie razem z mężem prowadziła gospodarstwo rolne. Śpiewała w miejscowym zespole ludowym.

Twórczość literacką podjęła w roku 1960 roku, motywowana potrzebami kulturalnymi wiejskiej społeczności. Debiutowała na łamach „Zielonego Sztandaru” w 1978 roku. W 1984 r. została członkiem Stowarzyszenia Twórców Ludowych. Jest autorką wierszy i tekstów prozatorskich, dokumentuje chłopską kulturę materialną i tradycyjne ludowe praktyki symboliczne, pisze przyśpiewki, skecze i utwory satyryczne. Śpiewa w zespole ludowym. Została wielokrotną laureatką Ogólnopolskiego Konkursu Literackiego im. J. Pocka, głównie w dziedzinie prozy.

Prezentowana publikacja nie jest pierwszą indywidualną w dorobku literackim Autorki. Wcześniej wydała zeszyty poetyckie: *Dary ziemi* (Zamość 1993) oraz *Z rosy i z potu* (Zamość 2000). Ponadto utwory J. Radomskiej publikowane były na łamach wielu czasopism, w antologiach poezji i prozy ludowej, a także prezentowane na antenie Polskiego Radia w audycji „Kiermasz pod kogutkiem”. Na *Powracające wspomnienia* składa się 31 utworów prozatorskich, które tworzą kilka kręgów – nawiązujące do treści biblijnych legendy, opowieści demoniczne, moralizatorskie, czy wspomnieniowe, z których dużą wartość folklorystyczną mają teksty przypominające ludowe obrzędy, zwyczaje i praktyki.

Niektóre z tych utworów były już publikowane (m.in. w „Twórczości Ludowej” w latach 1995-2005), jednak większość została przygotowana do druku bezpośrednio z rękopisów Autorki.

Otwierające tomik teksty *Proroctwo królowej Saby*, *Gwiazda i pasterze*, *Czwarty król*, *Ucieczka łódką*, *Dlaczego osioł ma wielkie uszy?*, *Ucieczka Świętej Rodziny*, *Piotrowy sekret* są wykorzystującymi obiegowe wątki fabularne utworami, w których Autorka „nawiązuje do treści biblijnych, dopełniając je i tłumacząc w duchu pobożności ludowej” (ze *Wstępu*, s. 7). Dla przykładu – ostatni z wymienionych tekstów wyjaśnia, skąd w lasach wzięły się grzyby i jagody. Otóż, kiedy Jezus i św. Piotr wędrowali razem, dostali od pewnej gospodyni podpłomyk. Apostoł chciał cichaczem zjeść go sam, ale co ułamał kawałeczek, ten spadał mu na ziemię. Kiedy Jezus postanowił się posilić, podpłomyka już nie było. Jezus kazał św. Piotrowi nazbierać w lesie owoców: *Piotr nie mógł się nadziwić, skąd się wzięły tak cudne jagody, w dodatku spotkał jeszcze w lesie grzyby. Zapytał:*

– Panie, skąd się te jagody i grzyby wzięły?
– *To twoje kawałeczki i okruchy podpłomyka, które chciałeś zjeść po kryjomu. Oj, Piotrze, Piotrze, ale przysłużyłeś się ludzkości, bo gdy nadejdzie przednówek, biedacy pożywią się jagodami i grzybami* (s. 27).

Utwory takie jak *Panek z Łysek Góry* (wdowa oszukała diabła), *Bal u diabłów* (wiejscy muzykanci zostali zwerbowani na „granie” u czartów), *Żrebak widmo* (diabeł pojawia się pod postacią karego żrebaka) zawierają treści demonologiczne i zasadzają się na rozpowszechnionych w tradycji ludowej opowieściach o tym, jak siła nieczysta, zły, pod różnoraką postacią i w przeróżny sposób może ingerować w codzienne życie śmiertelników, straszyć ich i kusić do zaprzędania duszy.

Teksty *Oszustwo* (nie popłaca kłamać), *Chłopskie gotowanie* (nie warto się kłócić), *Złote jajko* (lepiej nie ufać obcym) można określić jako opowieści moralizatorskie, które na podstawie konkretnych zdarzeń pouczają, jakimi zasadami – zgodnymi tu rzecz jasna z etyką chrześcijańską i ludową mentalnością – należy kierować się w życiu, a czego unikać, by nie zrobić krzywdy sobie i innym. Warto dodać, że w wielu tekstach (np. *Chłopskie*

gotowanie, Powrót z wesela, Skarb) Autorka nie tylko interesująco prowadzi narrację, ale też bawi odbiorcę!

Na szczególną uwagę zasługują utwory, które przypominają wieloetniczną przeszłość pobliskich Radzięcinowi terenów i ich specyficzny koloryt, zwłaszcza związany z relacjami z Cyganami (*Złote jajko*), Żydami (*Żydowski furman*) oraz z brutalną wojenną ingerencją okupanta niszczącego harmonijne dotąd wielokulturowe środowisko (*Złote guziki*).

Warto przywołać choć jeden fragment opisujący tamten świat: *Przed wojną żyło we wsiach wielu Żydów. Był to naród handlowy. Brał Żyd worek na plecy, szedł przez wieś, nosił wrzeczona do przędzenia lnu, nici do szycia, guziki, naparstki, igły, tasiemki, wstążki i różne drobiazgi potrzebne w gospodarstwie domowym. Uprawiał handel zamienny, gosposie za te drobiazgi płaciły jajkami, lnu; zależało, co który Żyd brał, a brali wszystko. Do tej pory mówię, że dużo we wsi się marnuje, bo nie ma Żyda* (s. 59).

J. Radomska okazuje się bystrym obserwatorem zmieniających się realiów historycznych i ich wpływu na losy pobliskich terenów (*Okowita*). Niektóre ze wspomnień oparte są bezpośrednio na zdarzeniach z przypadającego na trudny czas II wojny światowej dzieciństwa Autorki (*Zbieg*).

Przywiązanie J. Radomskiej do najbliższych okolic przejawia się również w sięganiu po tematykę związaną z lokalnym miejscem kultu, jak *Legenda o objawieniach świętego Antoniego w Radecznicy*, ponadto zaznacza się też w utworze *Jarmark we Frampolu*, który zawiera barwny opis targowania i towarzyszących temu okoliczności: *Dziewuchy poszły od razu na maślany targ. Panował tam wielki ruch. Baby ustawiły się pod ścianą, powyjmowały, która co miała, a to jajka, a to masło ubite w zgrabne osetki półlitrowe, litrowe i kwatunki, pięknie owinięte w bielutkie papierki: duże, mniejsze i maluskie, nakryte białymi ręcznikami. Paniusie przechodziły, patrzyły, kosztowały. Brała taka odrobinę masła na paznokcie i kosztowała albo ukruszyła serka. Grymasiły, targowały się. Starsze gosposie trzymały się droższej ceny, młode opuszczały szybciej. [...] Między tymi straganami, na szosie, spotykali się młodzi. Sporo z nich chodziło na jarmark tak sobie, po nic. Nazywało się to, że idzie się na jarmark z urodą i poniekąd tak było. Spotykała się młodzież z całej okolicy, rozmawiała, zapoznawała się, żartowała. Tu powstawały plotki, obmowy, pochwały. Narzeczeni chodzili razem. Nieraz chłopak kupował dziewczynie prezent, a to korale, a to chusteczkę, którą sobie upatrzyła* (s. 39-40).

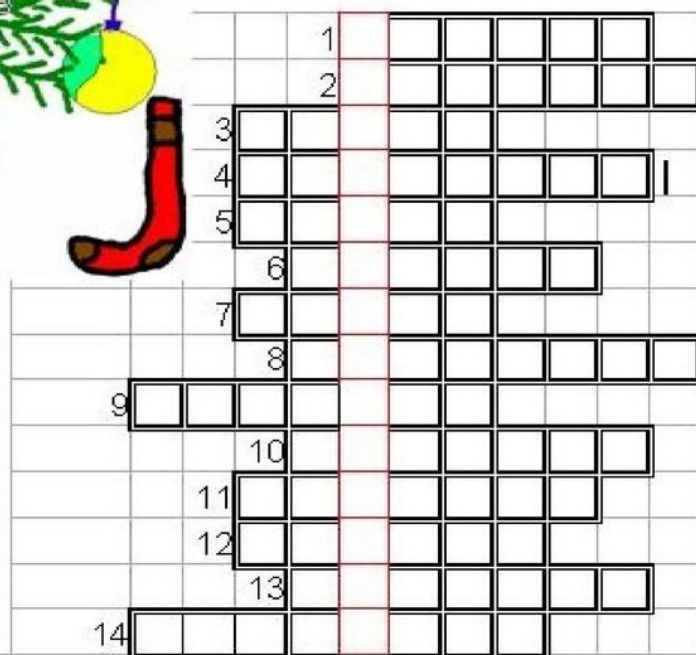
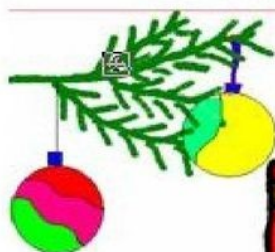
Osobną grupę stanowią teksty będące opisami obrzędów (narodziny i chrzciny, wesele) i zwyczajów żywych na wsi za pamięci Autorki. Mają one dużą wartość etnograficzną i są to opowieści: *Wesele w mojej wsi; Narodziny, chrzciny i ludowe praktyki lecznicze; Okruchy pamięci; Dawne zwyczaje w mojej wsi*. Ostatni z wymienionych tekstów opisuje cały chłopski rok religijno-obrzędowy od Środy Popielcowej do zapustów.

Pani **Janina Radomska** zmarła 26 stycznia 2016 w wieku 79 lat.

Zachęcamy do zapoznania się z twórczością p. Janiny Radomskiej poprzez zbiory zgromadzone w naszej szkolnej bibliotece.

I coś dla najmłodszych.....

ZIMOWA KRZYŻÓWKA

1. LEPIMY GO ZIMĄ

2. DZIELIMY SIĘ NIM W WIGILIĘ

3. JEZDZISZ W NICH ZIMĄ PO ŁODZIE

4. ZNAJDZIESZ JE POD CHOINKĄ

5. NA NICH ZJEZDŻASZ Z GÓRKI

6. CO SIĘ ROBI PRZED ŚWIĘTAMI?

7. TROCHĘ WOLNEGO W CIĄGU ROKU

8. KOMU SKŁADAMY ŻYCZENIA NA BOŻE NARODZENIE?

9. ŚMIESZNE FILMY, KTÓRE OGLĄDAMY W ŚWIĘTA W TV

10. PIJEMY GO W SYLWESTRA JEŚLI MAMY 18 LAT

11. PACHNĄCE ŚWIĄTECZNE CIASTO

12. NA NIEJ SIEDZI LEŃ, NIC NIE ROBI CAŁY DZIEŃ

13. DZIEŃ PRZED ŚWIĘTAMI BOŻEGO NARODZENIA

14. ŚWIĄTECZNA MSZA O PÓŁNOCY

Na kartki z rozwiązaniem wraz z naklejonym kuponem czekamy do 30 listopada.
Wśród prawidłowych odpowiedzi rozlosujemy nagrody!

Redakcja: Dziewczęta z klasy VIII z wychowawcą.

KUPON – KRZYŻÓWKA

